

Ett kärnkraftverk – ett stort hot mot miljön i Norrbotten

Allt är så vackert, det är midsommar – ljuset, blommorna och grönskan gör oss lyckliga. Bottenvikens vatten glittrar, vågornas skum slår mot stranden. Det är lätt att glömma att ett stort och mörkt hot tornar upp sig inte långt härifrån. Det finns redan planlagt in i minsta detalj. Finlands riksdag har fattat beslut om att ett kärnkraftverk ska byggas i Simo eller Pyhäjoki, båda platserna ligger vid Bottenvikens vatten. Kärnkraftsbolaget ska bestämma redan i sommar var det ska ligga.

Ett nytt kärnkraftverk skulle skapa en helt ny hotbild för miljön i Norrbotten. Men varför är det då så tyst bland politiker och myndigheter? Det är en svensk "icke-fråga" som inte finns med i några planer. Men ett kärnkraftverk några mil in i Finland påverkar vår framtida miljö i länet i lika hög grad som om bygget skulle bli här i Sverige. Jag hade väntat mig en stark opinion mot detta i Norrbotten, men istället är här en skrämmande tystnad.

Men än är det inte för sent att ta ställning och säga nej till ett kärnkraftverk vid Bottenviken! Det finns ambitiösa och genomarbetade miljömål för Norrbotten som tagits fram genom ett brett samarbete mellan miljöaktörer länet. Norrbottens miljö ger förutsättningar och möjligheter till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling av länet. Norrbotten som är ett pilotlän för Grön utveckling – ska visa att det kan ge oss stora möjligheter att minska vår klimatpåverkan och genomföra energiomställning av länet. Men byggandet av ett kärnkraftverk skulle ge en helt ny hotbild för miljön i Norrbotten och motverka detta.

Ett av Norrbottens 16 miljömål handlar om Bottenvikens kust, skärgård och hav som är en världsunik miljö med sitt bräckta vatten och sin landhöjning. Det är ett mycket känsligt område med höga natur- och kulturvärden. Ett kärnkraftverk i Simo eller Pyhäjoki skulle vid normal drift ge stora mängder uppvärmt kylvatten i Bottenviken. Man vet inte vilken påverkan detta skulle få på vattnet eller vad som händer vid den svenska kusten. Frågorna är många och obesvarade. Hur kommer kylvattnet att påverka den unika växtplatsen för t ex siklöjan vid norra Bottenvikskusten? Kommer det uppvärmda kylvattnet att störa de vandringsmönster som lax och öring har som leker i Kalixälven eller Torneälven? Ett kärnkraftverk skulle ge helt andra förutsättningar för Vattenmyndighetens förvaltning av vattendistriktet Bottenviken än de som finns med i Förvaltningsplanen.

Kärnkraftsmotståndet växer runt om i världen efter de katastrofala olyckorna i Fukushima. Här har man fortfarande efter tre månader inte kontroll över situationen. Skrämmande nyheter kommer varje dag om att läget förvärrats. Nu är det bassängerna med mer än 110 000 ton starkt radioaktivt vatten som hotar att läcka ut i havet om några dagar. Igår kom nyheterna om att de ryska kärnkraftverken har allvarliga säkerhetsbrister, enligt en ny granskning som ryska myndigheter gjort. Kärnkraften är farlig och oförutsägbar - det går aldrig att förutse alla risker med den. Att leva nära ett kärnkraftverk innebär en ständig oro för olyckor och sabotage.

Kärnkraften är onödig och måste avvecklas. Kärnkraftsindustrin vill få oss att tro att vi inte kan klara oss utan den. Men kärnkraften är ingen lösning på världens klimatproblem, det är istället smart energiteknik, ett slut på energislöseriet och olika förnybara energilösningar. Med hjälp av detta kan vi ställa om till ett förnybart samhälle – både i Sverige och globalt. Att bygga nya kärnkraftverk drar väldiga kostnader och tar resurser som istället behövs för att för att klara omställningen till ett hållbart samhälle. Till kärnkraft hör också brytningen av uran som medför stora skador på miljön och människors hälsa.

Kärnkraftens radioaktiva avfall är livsfarligt i långt mer än 100 000 år. SKB (Svensk kärnbränslehantering) har under våren ansökt om att få bygga ett slutförvar i Forsmark enligt den s k KBS-metoden. Det högaktiva avfallet skulle ligga i kopparkapslar i tunnlar 500 m ner i urberget. Men någon säker lösning på hur man ska slutförvara det under denna närmast oändliga tidsrymd finns inte. Senare års forskning har visat att metoden inte håller måttet då koppar korroderar även i syrefria miljöer och att förloppet påskyndas av värmen från kapslarna.

Vid ett kärnkraftverk i Simo eller Pyhäjoki skulle det starkt radioaktiva avfallet först lagras i vattenbassänger i reaktorbyggnaden några år och sedan flyttas till ett mellanlager vid kärnkraftverket. Efter 20-40 år ska det sedan transporteras till havs eller på land till ett slutförvar i Olkiluoto norr om Åbo. Här pågår bygget av en forskningstunnel som enligt planerna ska bli Finlands slutförvar enligt den svenska metoden.

Nej än är det inte för sent – vi måste säga nej till ett kärnkraftverk vid Bottenviken!

Lena Lagerstam, Naturskyddsföreningen i Norrbotten